

imago

RUIMTE MAKEN

SPEEL OM TE
VERBEELDEN

16

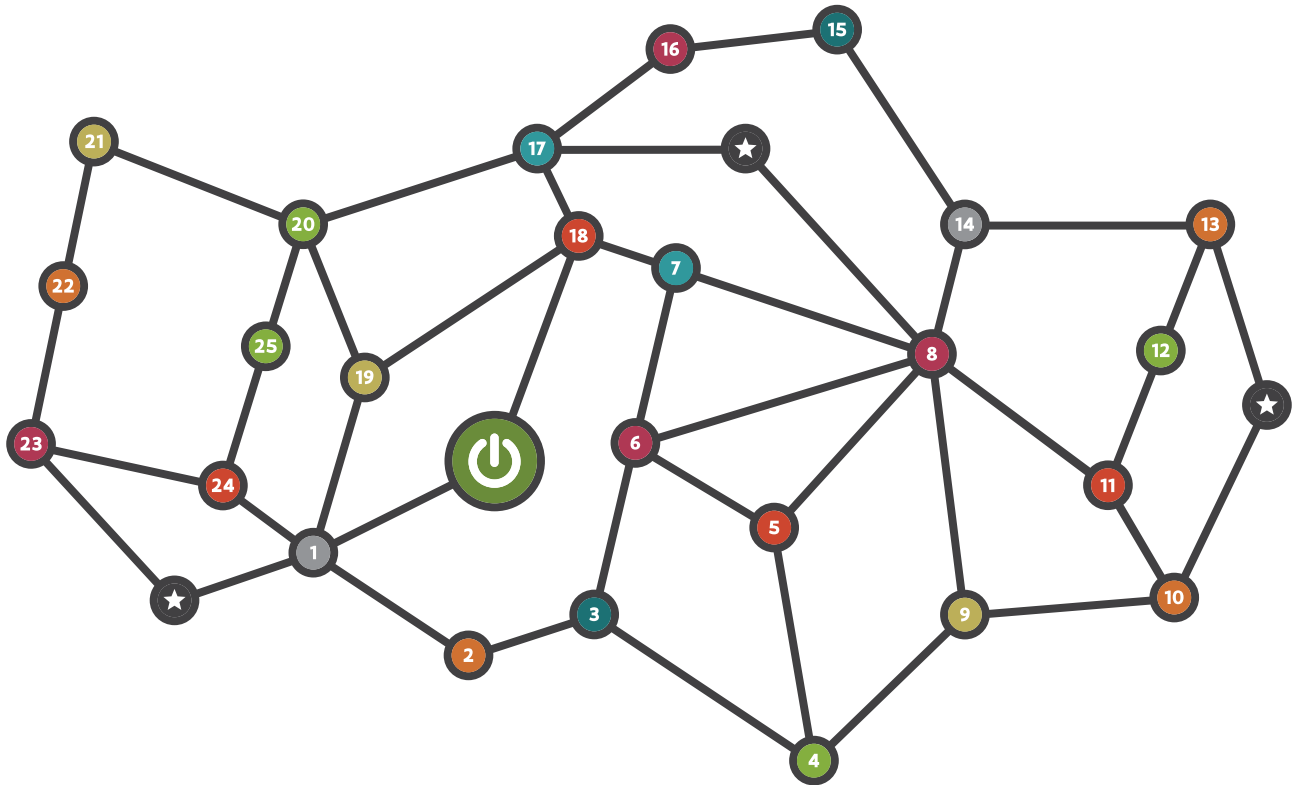
INHOUD

1 LEESWIJZER	3
2 PRAKTISCHE TIPS	4
3 SPELREGELS	5
4 RICHTLIJNEN VOOR HET SPELMOMENT	6
BIJLAGE 1: VRAGEN CATEGORIEËN OVERZICHT	7
BIJLAGE 2: VRAGEN	8
BIJLAGE 3: KANSKAARTEN	11
BIJLAGE 4: INVULFICHE	12
BIJLAGE 5: SPELBORD A4	13

Contact: info@imagotoolbox.be

Dit is een product van het IMAGO-project, een onderzoek uitgevoerd door ILVO en UGent en gefinancierd door de Vlaamse Landmaatschappij in het kader van de onderzoeksagenda platteland.

1 | LEESWIJZER

Visionary is een methode om op een interactieve manier de kansen en bedreigingen in een streek te bespreken. Het is gebaseerd op een 'serious game', dit is een spel met een breder doel dan enkel plezier. Zo kan een 'serious game' onder andere ingezet worden als leermiddel, als communicatiemiddel of bij het zoeken naar inzichten.

Je kan Visionary inzetten om mensen te sensibiliseren en te laten kennismaken met de complexiteit van het ruimtegebruik in het sterk verstedelijkte Vlaanderen. Actoren gaan al spelend met elkaar in discussie aan de hand van vragen over ruimtelijke en maatschappelijke thema's in Vlaanderen. Via debat leren ze elkaars visie op het platteland en de aanpak hieromtrent beter begrijpen.

Actoren gaan al spelend met elkaar in discussie aan de hand van vragen over ruimtelijke en maatschappelijke thema's in Vlaanderen.

We hebben een Vlaamse versie van Visionary ontwikkeld, waarbij het spelbord een luchtfoto is, representatief voor een sterk verstedelijkt gebied in Vlaanderen. De vragen behandelen enkele algemene thema's waar mensen in plattelandsgebieden in Vlaanderen mee te maken hebben. Je kan deze versie van Visionary inzetten bij verschillende doelgroepen, gaande van buurtcomités tot ambtenaren.

Dit document bevat een aantal praktische tips en alle nodige documenten om zelf met Visionary aan de slag te gaan.

1 Participoloy, Birmingham City University. ESRC-project code ES/M006522/1. Maximising the impact of games as effective participative tools; the rufopoly resource kit.

2 | PRAKTISCHE TIPS

VOORBEREIDING INTERACTIEF MOMENT

Leg een datum en locatie vast voor het interactief moment. Zorg voor een voldoende grote en aangename zaal. Nodig vervolgens de mensen die je wil laten deelnemen uit. Nodig tijdig uit en geef hen reeds voldoende informatie over Visionary mee. Hiervoor kan je je baseren op de tekst uit de leeswijzer.

Neem ter voorbereiding van het spelmoment de spelregels van Visionary grondig door zodat je er vertrouwd mee bent en ze vlot zelf kan vertellen. Spreek ook op voorhand af wie het gesprek zal leiden. Voorzie per spelbord maximum vijf deelnemers om de kwaliteit van de discussies te garanderen. Indien je een grotere groep deelnemers verwacht, kan je best ook voldoende mensen aanspreken om gespreksleider te zijn bij elk spelbord.

ROL VAN DE GESPREKSLEIDER

Om een vlot spelverloop te garanderen, werk je best met een gespreksleider. Je kan dit zelf doen, of je kan ervoor kiezen om een externe moderator in te schakelen. De moderator zorgt dat de spelregels nageleefd worden, en bewaakt de tijd van elke spelbeurt en van het totale spel. Eventueel kan de moderator ook de vragen voorlezen. Verder kan de moderator verschillende posities innemen tijdens het spel. Afhankelijk van de doelstelling en het doelpubliek kan je kiezen voor volgende rollen als moderator.

NEUTRAAL BLIJVEN

De moderator blijft tijdens het volledig spel neutraal. Hierdoor worden de vragen volledig vrij geïnterpreteerd door de deelnemers en worden (vastlopende) discussies niet gestuurd. De moderator zorgt er enkel voor dat het spel op een correcte wijze wordt gespeeld.

BIJKOMENDE DUIDING GEVEN

De moderator geeft bijkomende duiding bij de thema's. Hierdoor stuurt de moderator de discussies in een bepaalde richting.

ACTIEF VORMGEVEN DISCUSSIE

De moderator discussieert zelf actief mee en stelt (eventueel controversiële) vragen. Hierdoor worden de discussies meer levendig, of kan er dieper nagedacht worden over de juiste (tegen)argumenten. De moderator kan bijvoorbeeld provocerende meningen die in werkelijkheid ook voorkomen, mee in de discussie brengen.

BENODIGDHEDEN

Materiaal

De lijst hieronder geeft het nodige materiaal weer voor één spelbord. Indien met meer dan 5 deelnemers zal worden gespeeld, voorzie je best meerdere spelborden, en verzamel je onderstaand materiaal per spelbord:

- Pion
- Dobbelsteen
- Pennen
- Zandloper of timer
- Dictafoon (indien je achteraf nog iets wil doen met de ideeën en meningen die tijdens het spelmoment werden besproken)

Print | spelbord

Een luchtfoto van een ongekende omgeving, representatief voor een sterk verstedelijkt gebied in Vlaanderen, is de basis van het spelbord. Het spelbord bevat een start- en eindplaats, 25 vakken met gebiedsvragen en drie kanskaartvakken (met ster). De vragen staan willekeurig op het spelbord geplaatst.

Dit spelbord kan je best afdrucken op A0-formaat, zodat het voldoende groot is om tijdens de discussies ook

op de luchtfoto op zoek te gaan naar locaties. Afhankelijk van het aantal deelnemers, moet je meerdere spelborden afdrucken.

Print | categorieën vragen

De vragen van Visionary bestaan uit een start- en eindvraag en verschillende gebiedsvragen. De start- en eindvraag zijn algemene vragen die polsen naar de overkoepelende visie over het gebied. De gebiedsvragen gaan over de maatschappelijke, sociale en ruimtelijke thema's en specifieke cases in het gebied. Deze gebiedsvragen zijn ingedeeld in verschillende categorieën, die kort worden toegelicht.

Per spelbord druk je één exemplaar van de toelichting over de categorieën af.

Print | vragen

Deze versie van Visionary bestaat uit een start- en eindvraag en 25 gebiedsvragen. Per spelbord druk je alle vragen 1 keer af.

Print | kanskaarten

Deze kaarten hebben niet rechtstreeks te maken met het gebied in kwestie, maar zorgen voor een extra spelelement. Per spelbord druk je de kanskaarten 1 keer af, waarna je ze op maat snijdt.

Print | invulbladen

De deelnemers kunnen tijdens of na de discussies kernwoorden neerschrijven op een invulblad. Per spelbord druk je 5 invulbladen af.

Print | spelregels

Per spelbord druk je 1 exemplaar van de spelregels af.

Print | richtlijnen spelmoment

Per spelbord druk je 1 exemplaar van de richtlijnen voor het spelmoment af.

3 | SPELREGELS

DOEL VAN HET SPEL

De spelers leren elkaars visie over ruimtelijke thematieken en specifieke cases kennen. Samen proberen de spelers discussies te voeren over vragen uit zoveel mogelijk verschillende categorieën.

SETTING VAN HET SPEL

Het spelbord wordt in het midden van een tafel gelegd. Rond elk spelbord zitten 3 tot 5 deelnemers. Bij elke tafel is eveneens een moderator of gespreksleider aanwezig.

START VAN HET SPEL

Het spel begint met de **startvraag**. Een persoon naar keuze neemt deze vraag en leest ze voor. Iedereen krijgt ongeveer vijf minuten om de vraag individueel te beantwoorden. Hierbij kunnen enkele kernwoorden neergeschreven worden op de voorziene plaats op het invulblad.

SPELVERLOOP

Een spelbeurt bestaat uit volgende stappen:

1 | Een speler gooit met de dobbelsteen. Deze persoon verplaatst het aantal ogen dat gegooid werd in een zelfgekozen richting. De pion komt terecht op een vak met een bepaalde kleur en cijfer.

2 | De vraag met bijhorend cijfer wordt voorgelezen door de persoon die gegooid heeft en deze persoon geeft als eerste zijn reflectie op de vraag. De andere deelnemers kunnen hierop inpikken en hun mening geven in een open discussie. De moderator zorgt ervoor dat er per vraag maximum acht minuten gediscussieerd wordt. Indien de pion op een ster terecht komt, wordt een kanskaart genomen. Afhankelijk van het type kanskaart, wordt deze meteen behandeld of wordt deze meegenomen gedurende het verdere verloop van het spel.

3 | Na elke ronde neem je even de tijd (ongeveer 1 minuut) om enkele kernwoorden uit de discussies neer te schrijven op het invulblad.

Hierna start een nieuwe spelbeurt met een andere speler die gooit. Iedereen gooit om de beurt en mag telkens kiezen in welke richting de pion verplaatst wordt. Elke vraag mag slechts één keer behandeld worden. De beschikbare tijd bepaalt hoeveel spelbeurten gespeeld zullen worden. Het is de bedoeling om zoveel mogelijk verschillende categorieën van vragen te behandelen.

EINDE SPEL

10 minuten voor het einde van het spelmoment wordt overgegaan naar de **eindvraag**. Nadat deze eindvraag voorgelezen is, krijgt iedereen 5 minuten om individueel te reflecteren over deze vraag. Vervolgens wordt deze eindvraag in groep besproken.

OPTIONEEL

Indien gespeeld wordt met meerdere tafels, kan een extra spelelement ingevoerd worden. Per tafel kan het aantal behandelde categorieën geteld worden. De groep met de meeste categorieën heeft gewonnen.

4 | RICHTLIJNEN VOOR HET SPELMOMENT

Een Visionary spelmoment duurt gemiddeld twee uur en bestaat uit de volgende stappen:

1

VOORSTELLING VISIONARY

Toelichting over Visionary en de spel-doelstellingen: gedurende een tiental minuten wordt de reden waarom de aanwezige groep werd uitgenodigd verduidelijkt. De gespreksleider communiceert bij de start van het spel duidelijk over de doelstellingen en mogelijkheden van het spel, zodat iedereen goed weet waarom het spel wordt gespeeld en wat er met hun discussies en bijdrages gebeurt. Op die manier vermijd je dat er valse illusies worden gecreëerd. Daarnaast worden het spelverloop en de spelregels zorgvuldig uitgelegd.

2

SPELEN VISIONARY

Om het spel zelf te spelen wordt op ongeveer anderhalf uur gerekend. Er wordt 5 minuten voorzien om individueel na te denken over de startvraag. Vervolgens kunnen gemiddeld 10 vragen bediscussieerd worden. Eén discussieronde duurt maximum 8 minuten. Tot slot wordt 5 minuten individueel nagedacht over de eindvraag, waarna deze nog kort in groep wordt besproken.

3

EVALUATIE VISIONARY

Na het spelen van het spel bespreken de deelnemers en de moderator samen (met alle tafels) het spel en de verkregen inzichten.

Gedurende een tiental minuten geven de deelnemers hun ervaring met het spel weer. Ook de gespreksleider deelt de geobserveerde standpunten.

VRAGEN CATEGORIEËN OVERZICHT

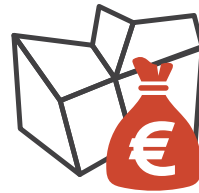
RUIMTE VOOR BELEVING EN RECREATIE

Welke recreatiemogelijkheden zijn er in de streek? Hoe kunnen we kwaliteitsvolle landschappen behouden en versterken?

RUIMTE VOOR VOEDSEL

Hoe kunnen we inspelen op een (groeiende) voedselvraag? Waar is er plaats voor landbouw en welke vorm van landbouw is er nodig?

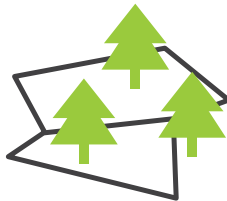
BUDGET VOOR RUIMTE

Welke investeringen zijn gewenst voor behoud en ontwikkeling van ruimte? Welke investeringsmodellen zijn nodig?

RUIMTE VOOR DUURZAME ENERGIE

Hoe kunnen we omgaan met de uitputting van fossiele energiebronnen? Waar is er ruimte voor hernieuwbare energie?

RUIMTE VOOR NATUURLIJKE PROCESSEN

Hoe kunnen we de opwarming van de aarde, overstromingen en een dalende biodiversiteit beperken?

SAMENWERKEN VOOR RUIMTE

Hoe kunnen verschillende doelstellingen en actoren samengebracht worden? Hoe kunnen zoveel mogelijk collectieve winsten gemaakt worden?

RUIMTE VOOR ONDERNEMEN

Hoe moeten we omgaan met economische activiteiten in de streek? Waar kunnen we deze best inplannen?

RUIMTE VOOR (EEN GROEIENDE) BEVOLKING

Hoe kunnen we ruimte maken voor de toenemende bevolking? Hoe kunnen we komen tot een kwaliteitsvolle huisvesting?

KANSKAART

Deze kaarten hebben niet rechtstreeks te maken met het gebied in kwestie, maar zorgen voor een extra spelelement.

VRAGEN

STARTVRAAG

Plattelandsgebieden in Vlaanderen bieden mogelijkheden voor heel veel verschillende ontwikkelingen. Wat zijn jouw verwachtingen en wensen voor het platteland? Wat zijn de ankerpunten en sterktes die in de komende jaren uitgebouwd kunnen worden? Wat zijn de gevaren?

GEBIEDSVRAGEN

1

RUIMTE VOOR ONDERNEMEN

Iedere gemeente wil een eigen bedrijventerrein ontwikkelen op zijn grondgebied. Dit is echter niet altijd even efficiënt op het vlak van mobiliteit en landschappelijke integratie. Hoe kan een meer gemeenschappelijke aanpak van bedrijventerreinen gestimuleerd worden? Waar zou jij bedrijventerreinen inplannen?

2

RUIMTE VOOR (EEN GROEIENDE) BEVOLKING

Veel plattelandsgemeenten worden geconfronteerd met een krimpende bevolking die bovendien steeds meer ouderen telt. Daarnaast zien we dat diensten en voorzieningen (dorpswinkels, bankkantoren, scholen, postkantoren, etc.) wegtrekken uit de dorpen en vooral geconcentreerd zijn in de meer stedelijke kernen. Hierdoor komen het sociale weefsel en de leefbaarheid van de dorpen onder druk te staan. Welke oplossingen zie jij om dit probleem aan te pakken?

3

SAMENWERKEN VOOR RUIMTE

Er zijn plannen om een nieuw wandelknooppuntennet aan te leggen. Het landschap is divers en er is heel wat cultureel erfgoed. Bovendien kunnen

de plaatselijke horeca-uitbaters ook profiteren van de recreanten en toeristen die komen wandelen. Ondanks de mooie plannen is dit nog niet gerealiseerd omdat er minder subsidies beschikbaar zijn en de landeigenaren hier weigerachtig tegenover staan. Wat zou jij doen om het wandelnetwerk toch te kunnen realiseren?

4

RUIMTE VOOR NATUURLIJKE PROCESSEN

Grote delen van Vlaanderen zijn erg gevoelig voor overstromingen na hevige regenval. Vroeger werd in overstromingsgevoelige gebieden toch gebouwd, en dat heeft tot op de dag van vandaag schade aan gebouwen en menselijk leed tot gevolg. Hoe vind jij dat de overheid moet omgaan met huizen die in het verleden vergund werden in dergelijke zones en nog regelmatige last ondervinden bij hevige regenval?

5

BUDGET VOOR RUIMTE

Een kasteelpark met hoge historische en natuurwaarden is in verval geraakt. De eigenaars stellen voor om een deel van het gebied te ontwikkelen voor huizen, om zo met deze winst het andere deel van het historische park te herstellen. Wat vind jij hiervan? Zie jij andere mogelijkheden om het historische kasteelpark te redden?

6

RUIMTE VOOR BELEVING EN RECREATIE

Een landbouwbedrijf biedt al verschillende jaren thuisverkoop van zuivelproducten en groenten aan. Om zijn cliënteel uit te breiden wil de landbouwer graag een speeltuin aanleggen en drankjes en ijsjes verkopen. Wat vind

je van een dergelijk initiatief? Moeten dergelijk initiatieven gestimuleerd worden? Zo ja, door wie?

7

RUIMTE VOOR DUURZAME ENERGIE

Er wordt steeds meer ingezet op duurzame energie. Windenergie is een mogelijke toepassing in Vlaanderen, maar stuit op het welgekende 'niet-in-mijn-tuin' probleem. Waar zie jij in Vlaanderen mogelijkheden om windturbines te plaatsen? Zie jij mogelijkheden om dit te stimuleren bij de lokale bevolking?

8

RUIMTE VOOR BELEVING EN RECREATIE

Een oude, slecht onderhouden hoeve van een landbouwer die gestopt is, wordt overgenomen. De hoeve wordt volledig opgeknapt en omgevormd tot een wellness-hoeve. De geuroverlast is verdwenen en deze nieuwe plek zorgt voor een tewerkstelling van 6 personen. Deze activiteit is echter zonnenvreemd waardoor conflicten ontstaan met de jonge landbouwer uit de buurt, die de grond wou overnemen voor zijn bedrijf. Op welke manier zou jij omgaan met dergelijke ontwikkeling? Moet deze ontwikkeling een vergunning krijgen?

9

RUIMTE VOOR VOEDSEL

In Vlaanderen wordt steeds meer landbouwgrond gebruikt als paardenweides en als privétuinen. Men spreekt dan van een toenemende "verpaarding" en "vertuining" van het landschap. Hierdoor neemt het areaal productief landbouwland af en worden vruchtbare gronden ingenomen. Hoe moet er volgens jou omgegaan worden met deze trends en welke strategieën zou jij hiervoor inzetten?

10

RUIMTE VOOR (EEN GROEIENDE) BEVOLKING

Eén van de maatschappelijke uitdagingen waar Vlaanderen voor staat, is het inrichten van doortrekkersterreinen voor woonwagenbewoners. Vanuit Vlaanderen is aan alle gemeenten gevraagd hier een plan voor op te stellen. Wat is jouw standpunt hierover?

- 1 | Dit kan best geplaatst worden aan de rand van de gemeente.
- 2 | Deze moet binnen de gemeenten komen, dichtbij verschillende voorzieningen.
- 3 | De draagkracht van gemeenten is te klein, dit moet niet op gemeenteniveau behandeld worden, deze materie zou men beter op gebiedsniveau behandelen.
- 4 | Andere opties...

11

BUDGET VOOR RUIMTE

Het stadsbestuur van een kleine stad beschikt over een groot budget om een nieuw lokaal initiatief te ondersteunen. De voorwaarden om dit budget te kunnen krijgen, zijn dat het initiatief sociale, economische en/of ecologische voordelen moet opleveren voor de gemeenschap, lokale burgers moet betrekken en weinig beheer met zich mag meebrengen. Welke van de volgende initiatieven zou jij ondersteunen en waarom?

- 1 | Ontwikkelen van een snoer van boomgaarden en voedselproducerende projecten doorheen de stad, dat gebruikt maakt van de bestaande parken en groene ruimten.
- 2 | Opstarten van een gemeenschapscafé in een sociaal achtergesteld wijk.
- 3 | Aanplanten van een bos met inheemse boom- en struiksoorten op 4 hectare braakliggend terrein aan de rand van de stad.

- 4 | Duurzame energievoorziening via een windturbine die in het bezit komt van de gemeenschap.

12

RUIMTE VOOR NATUURLIJKE PROCESSEN

Een particulier beslist zijn eigendom te beplanten met naaldbomen voor houtproductie. De gemeente en de lokale natuurorganisaties geven hun voorkeur aan de aanplant van een gemengd naald- en loofbos omwille van landschappelijke en ecologische waarden. Hoe kan de landeigenaar gestimuleerd worden om toch te kiezen voor het gemengde bos?

13

RUIMTE VOOR (EEN GROEIENDE) BEVOLKING

Ook binnen de dorpskernen is er nog veel open ruimte. Wat moet er volgens jou gebeuren met deze open ruimte?

- 1 | Binnen de dorpskernen moet voluit gegaan worden voor een hoge dichtheid aan bebouwing (woonfunctie, scholen, gezondheidszorg,...). Open ruimte is hier geen prioriteit.
- 2 | Binnen de dorpskernen moeten voldoende open ruimte gebieden aanwezig zijn. De invulling moet men niet verder specificeren.
- 3 | Binnen de dorpskernen moeten voldoende open gebieden aanwezig zijn. De gebieden moet men duidelijk afbakenen en een vooraf geplande invulling geven.
- 4 | Andere opties...

14

RUIMTE VOOR ONDERNEMEN

Een golfterrein wil uitbreiden en zou dit graag doen op de aanpalende braakliggende gronden. Deze gronden zijn op het gewestplan bestemd voor industrie. Een groot farmaceutisch bedrijf is geïnteresseerd in deze gronden om er een nieuwe fabriek te vestigen.

De bewoners van de villawijken in de buurt zijn tegen de bouw van de fabriek en steunen de uitbreiding van het golfterrein. Welke ontwikkeling vind je geschikt? Welke factoren moeten in rekening gebracht worden?

15

SAMENWERKEN VOOR RUIMTE

Samenwerkingsverbanden tussen verschillende groepen op het platteland vragen inspanning en tijd. Wie moet het initiatief nemen om samenwerking, uitwisseling en overleg rond mogelijke ontwikkeling van het platteland te organiseren? Hoe kan samenwerking tussen verschillende groepen gestimuleerd worden?

16

RUIMTE VOOR BELEVING EN RECREATIE

Zachte vormen van recreatie, zoals wandelen en fietsen worden (meestal) snel aanvaard in meer landelijke omgevingen. Toch is er ook vraag voor plaatsen voor hardere vormen van recreatie, zoals avonturenparcours, quadterreinen, snelvaart, ... Op welke plaatsen vind je deze vormen geschikt? Met welke factoren moet men rekening houden?

17

RUIMTE VOOR DUURZAME ENERGIE

Een landbouwer doet een aanvraag om een vrij grote biogasinstallatie op zijn bedrijf te bouwen. Hij zal hiervoor organisch afval uit natuurbeheer, bermmaaisel van gemeentelijke groendienst en organisch huishoudelijk afval verzamelen. Met de installatie wordt elektriciteit geproduceerd en de restproducten worden als bodemverbeteraars gebruikt. Zowel de elektriciteit als de restproducten zullen lokaal vermarkt worden. Deze activiteit zou een tewerkstelling van drie personen kunnen betekenen. Deze biogasinstallaties brengt echter ook geluids- en geuroverlast met zich mee en een beperkte toename in zwaar verkeer (vrachtwagens). Hoe sta jij tegenover dit project? Welke voorwaarden zou jij opleggen bij het plaatsten van dergelijke installatie?

18

BUDGET VOOR RUIMTE

Het uitbouwen en onderhouden van de open ruimte in Vlaanderen vraagt de nodige financiële middelen, die meestal afkomstig zijn van projecten. Een meer structurele financiering zou de ontwikkeling van de open ruimte wellicht meer mogelijkheden bieden. Hoe sta jij hier tegenover? Welk(e) financieringsmodell(en) zijn volgens jou mogelijk?

19

RUIMTE VOOR VOEDSEL

Het grootste deel van de open ruimte in Vlaanderen wordt gebruikt voor landbouwdoeleinden. Er komt een budget vrij om onderzoek te doen voor twee jaar rond één bepaalde landbouwvorm. Rond welke landbouwvorm zou jij onderzoek stimuleren en waarom?

- 1 | Grootschalige intensieve landbouw.
- 2 | Beheerslandbouw, waarbij landbouw kan instaan voor het beheer van grote delen van het natuurgebied.
- 3 | Korte keten landbouw: CSA, stadslandbouw.
- 4 | Andere opties...

20

RUIMTE VOOR NATUURLIJKE PROCESSEN

Ruimte voor water is belangrijk om overstromingen te vermijden. De Vlaamse overheid heeft daarvoor het Sigmaplan ontwikkeld, waarbij Sigmagebieden worden afgebakend. In deze Sigmagebieden krijgen sommige gronden een andere inrichting om overstromingen te vermijden. Dit zorgt vaak voor conflicten met andere grondgebruikers. Welke afwegingen zou jij maken bij de aanduiding en inrichting van dergelijke gebieden? Wie moet betrokken worden bij deze beslissingen?

21

RUIMTE VOOR VOEDSEL

Een landbouwer wil zijn minder productieve velden omzetten tot intensieve tuinbouw door gebruik te maken van plastic tunnels. Hij bezit het nodige kapitaal om deze omslag te kunnen waarmaken, én hij wil de producten lokaal vermarkten. De plaatselijke land-schapsbeweging is echter tegen dit plan en vraagt bescherming van het historische landbouwlandschap. Wat vind je van dit voorstel? Hoe zou jij dit aanpakken?

22

RUIMTE VOOR (EEN GROEIENDE) BEVOLKING

Een gemeente wordt geconfronteerd met een verouderende bevolking en een dalend inwonersaantal. Hierdoor werd recent de lokale winkel gesloten, en ook voor de lagere school vreest men een sluiting. De gemeente wil opnieuw jonge gezinnen aantrekken. Welke strategie kan volgens jou ingezet worden:

- 1 | Nieuwe kantoorruimten bouwen voor startende zaken.
- 2 | Ondersteunen van programma's gericht op het aantrekken van jonge ondernemers en opstartende bedrijven.
- 3 | Opzetten van een subsidie- of leningsprogramma om gevestigde bedrijven in de buurt te laten inzetten op jonge werknemers.
- 4 | Andere opties...

23

RUIMTE VOOR BELEVING EN RECREATIE

In Vlaanderen bevinden zich heel wat kastelen die deel uitmaken van het cultuurhistorische erfgoed. Vaak zijn deze kastelen niet goed zichtbaar en niet toegankelijk. Sinds kort kunnen meer functies in deze gebouwen

worden toegelaten, zodat het erfgoed beter onderhouden kan worden. Welke functies bieden volgens jou kansen voor de uitbouw van het gebied? Welke moeten actief ondersteund en gestimuleerd worden?

24

BUDGET VOOR RUIMTE

Het verhogen van de landschappelijke kwaliteit en leefbaarheid van de open ruimte is erg belangrijk. Dit brengt natuurlijk ook een prijskaartje met zich mee. Hoe kunnen inwoners en ondernemers mee investeren in de verdere uitbouw van het open ruimte gebied?

25

RUIMTE VOOR NATUURLIJKE PROCESSEN

Waardevolle natuur moet soms wijken voor nieuwe projecten zoals woonuitbreiding, industriële ontwikkelingen, overstromingsgebieden enz. Deze verloren gegane natuur moet gecompenseerd worden op andere plaatsen. Voor welk type natuur zou jij kiezen?

- 1 | Hetzelfde type als de verdwenen natuur.
- 2 | Natuur die het best aansluit bij de kenmerken van het gebied waar de natuur wordt gecompenseerd.
- 3 | Geen keuze voor een bepaald type natuur, de natuur zal zelf haar gang gaan.
- 4 | Andere opties...

EINDVRAAG

Wat heb je opgestoken van de besprekingen tijdens het spel? Wat ga je onthouden van deze debatten? Wat vond je het interessantste idee van de andere gesprekspartners?

STILTE

Een virale infectie heeft je stembanden aangetast. Schrijf bij de volgende vraag je antwoorden in stilte op en laat deze aan de andere groepsleden zien. Reflecteer op het einde van de ronde hoe het voelt om niet te kunnen deelnemen aan de discussie.

GELIJKHEID

Je hebt een ongeval gehad en je kan je tijdelijk enkel verplaatsen met hulp van anderen of via een rolstoel. Door dit voorval werden de noden van mensen met een mobiele beperking duidelijk. Hou hiermee rekening bij al je toekomstige beslissingen.

GELIJKHEID

De Commissie van de Gelijkheid van de Stem oordeelt dat elke speler éénzelfde hoeveelheid tijd krijgt om zijn antwoord bij de volgende discussie te verdedigen. Jij mag beslissen hoe lang dit zal zijn.

LOTERIJ

Je hebt de loterij gewonnen (25 000 euro). Spendeer je winst aan 'iets' dat voor een blijvende positieve invulling zorgt in het gebied. Wat zou dit moeten zijn? Licht dit kort toe bij de volgende ronde.

SHUFFLE

Kies de plek op het spelbord die jou het meest aantrekt. Beantwoord de dichtstbijzijnde vraag.

FINANCIERINGS OPROEP

Je bent uitgenodigd voor een diner bij de eerste minister om je projectvoorstellen te bespreken. Het was een succesvol gesprek en je krijgt geld om één project volledig te financieren. Welk project zou het zijn en waarom?

GEZONDHEIDS- CAMPAGNE

Er werd net een nationale campagne rond beweging en gezonde voeding opgestart. Zorg dat je beslissingen in de volgende rondes volledig passen binnen deze campagne.

GELIJKHEID

Een nieuwe beslissing van de regering impliceert dat meer rekening moet gehouden worden met de levenskwaliteit van ouderen. Hou hiermee rekening bij de volgende discussies.

BIJLAGE 4: INVULFICHE

STARTVRAAG	
CATEGORIE	KERNWOORDEN
EINDVRAAG	

